

Wybrani śląscy poeci i pisarze

Wojciech Chmielarz

- ur. 1984 r. w Gliwicach
- polski pisarz i dziennikarz
- Pracował jako dziennikarz, publikował swoje teksty m.in. na łamach "Polityki", "Pulsu Biznesu" i "Nowej Fantastyki"
- zajmował się tematyką terroryzmu, przestępczości zorganizowanej i spraw bezpieczeństwa
- Pracował także jako analityk biznesowy w firmie monitorującej szarą strefę akcyzową
- Jego proza łączy najlepsze cechy literatury kryminalnej z psychologiczną wiarygodnością, empatią wobec bohaterów i udanymi próbami przekraczania gatunkowych ograniczeń
- Debiutował powieścią "Podpalacz" (2012), otwierającą cykl kryminałów o komisarzu Jakubie Mortce, doświadczonym śledczym z warszawskiej policji.

- Cykl o Mortce doczekał się jak dotąd pięciu tomów, seria o Mortce ukazuje się również we Francji
- W "Królowej głodu" Chmielarz łączył wątki fantastyki postapokaliptycznej z westernową scenografią i horrorem.
- "Żmijowisko", "Rana" i "Wyrwa" to już przede wszystkim thrillery psychologiczne, w których zagadka kryminalna stanowi pretekst do opowieści o mrocznych zakamarkach ludzkiej duszy.
- W 2019 roku miał premierę zrealizowany na zlecenie Canal + siedmiodcinkowy serial na podstawie "Żmijowiska".

Wojciech Chmielarz

Walenty Roździeński

- ur. ok. 1560 r. w miejscowości Roździeń, dziś dzielnica Katowic: Szopienice-Burowiec; zm. po 1621 r. tamże
- polski hutnik, właściciel kuźni, zarządca hut, poeta i literat epoki baroku
- Pierwotne jego nazwisko brzmiało Brusek lub Brusiek
- autor wierszowanego poematu *Officina ferraria, abo huta i warstat z kuźniami szlachetnego dzieła żelaznego*, utworu opisującego stan ówczesnego górnictwa i hutnictwa
- To pierwszy tego typu utwór w języku polskim
- Autor opisuje w nim historię obróbki żelaza oraz życie i pracę śląskich górników, hutników i kowali, którą znał z własnego doświadczenia
- Dzieło to zawiera informacje z wielu dziedzin ówczesnej nauki, uzupełnia współczesną wiedzę o epoce w zakresie metalurgii, stosunków społecznych i historii gospodarki, językoznawstwa, geografii, literaturoznawstwa i in., a także wskazuje na kulturową jedność Śląska przełomu XVI i XVII w. z ziemiami Królestwa Polskiego

Walenty Roździeński

Wilhelm Szewczyk

- ur. 5 stycznia 1916 r. w Czuchowie, zm. 8 czerwca 1991 r. w Katowicach
- prozaik, publicysta, krytyk literacki, poeta, tłumacz z języka niemieckiego, literaturoznawca w zakresie literatury niemieckiej i serbołużyckiej,
- redaktor naczelny czasopism „Odra”, „Przemiany” i „Poglądy”, działacz nacjonalistyczny i komunistyczny,
- poseł na Sejm PRL II, III, V, VI, VII i VIII kadencji, Budowniczy Polski Ludowej. Znana postać katowickiej bohemy
- Długoletni prezes Oddziału Związku Literatów Polskich w Katowicach. Autor ok. 500 publikacji – wierszy, opowiadań, powieści, esejów, reportaży.
- Znamca problemów polsko-niemieckich, autor licznych przekładów z literatury niemieckiej.
- W 1938 ukazał się jego poemat *Hanys*, przedstawiający dramatyczne losy Ślązaka – górnika oraz splot narastających na Górnym Śląsku konfliktów społecznych i narodowych. ■

- do 1939 pracował w redakcji literackiej katowickiej rozgłośni Polskiego Radia.
- Podczas II wojny światowej wcielony do Wehrmachtu. Będąc w wojsku niemieckim, prezentował jednak jednoznacznie propolską postawę,
- W latach 1947–1948 był członkiem Polskiej Partii Robotniczej, a następnie, od 1948 należał do Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. Redagował materiały propagandowe dla tutejszego Komitetu Wojewódzkiego PZPR. W 1949 został wykluczony z partii
- Propagował w niej marksizm i leninizm oraz zmiany ustrojowe Polski.
- W latach 1945–1950 był redaktorem naczelnym tygodnika „Odra”, oraz w latach 1947–1951 kierownikiem literackim Teatru Śląskiego im. S. Wyspiańskiego. Od 1951 pełnił funkcję redaktora „Życia Literackiego” wydawanego w Krakowie. W latach 1952–1956 był dyrektorem Studium Teatralnego w Katowicach, zaś później w okresie 1956–1957 redaktorem naczelnym czasopisma „Przemiany”.
- W 2000 Wilhelm Szewczyk zajął 18. miejsce w plebiscycie ogłoszonym przez „Gazetę Wyborczą” na „Najwybitniejszego Ślązaka XX wieku”

Wilhelm Szewczyk

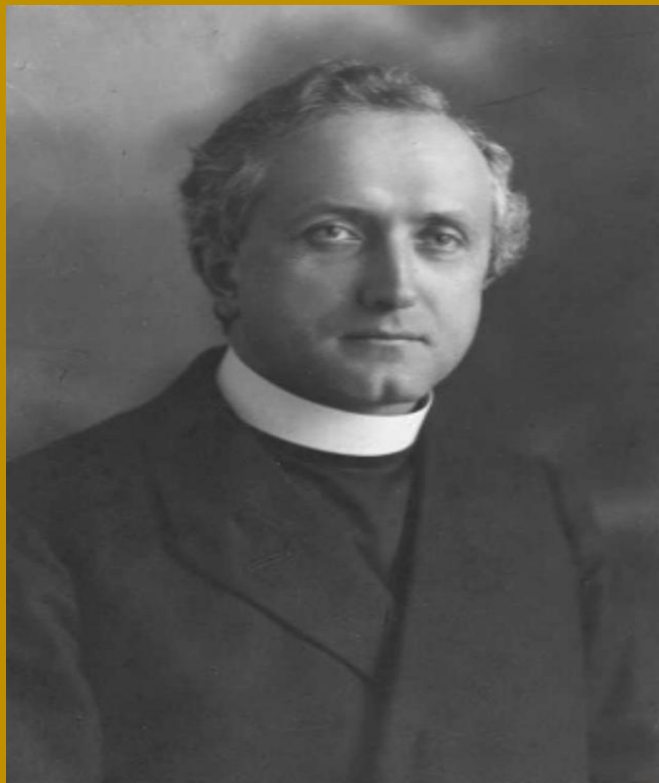

Emil Szramek

- ur. 29 września 1887 r. w Tworkowie, zm. 13 stycznia 1942 r. w KL Dachau
- błogosławiony i męczennik Kościoła katolickiego, polski duchowny katolicki
- 22 czerwca 1911 z rąk kard. Georga Koppa przyjął święcenia kapłańskie. Pierwszymi placówkami duszpasterskimi były: Miechowice
- miał możliwość zapoznania się z pracami księdza Norberta Bonczyka, i Tychy , gdzie pracował u boku ks. Jana Kapicy. Praca u znanego polityka, ale i wybitnego duszpasterza, zaważyła na jego poglądach politycznych, jak i społecznych.
- Od 1918 związał się ze stowarzyszeniem kulturalno-oświatowym pod nazwą: Towarzystwo Oświaty im. św. Jacka, którego był współzałożycielem i w którym został redaktorem „Głosów znad Odry” (1918–1924). W czasopiśmie tym często bronił prawa Górnoszlązaków do używania języka polskiego.
- Jako jeden z pierwszych naukowców na Śląsku zaczął głosić tezę o potrzebie większego otwarcia na kontakty między historykami polskimi i niemieckimi. █

- W 1927 został wybrany na prezesa Towarzystwa Przyjaciół Nauk na Śląsku. Równocześnie redagował „Roczniki Towarzystwa Przyjaciół Nauk na Śląsku”. Był jednym z inicjatorów założenia w Katowicach Biblioteki Śląskiej, a następnie przewodniczącym Rady Muzealnej Muzeum Śląskiego w Katowicach
- Wiele miejsca w swoich badaniach poświęcał także folklorystyce i badaniom nad Śląskiem jako pograniczem kulturowym. Owocem wieloletniej pracy stała się książka, która po dzień dzisiejszy nie straciła na aktualności: *Śląsk jako problem socjologiczny*, Katowice 1934
- 8 kwietnia 1940 został aresztowany i kolejno przebywał w niemieckich obozach koncentracyjnych KL Dachau, Mauthausen-Gusen i ponownie od 8 grudnia 1940 w KL Dachau, gdzie zginął.

Emil Szramek

Bibliografia:

- Demiańczuk Jakub: Culture.pl, Twórcy
- Jerzy Moskal: ... Bogucice, Załęże et nova villa Katowice – Rozwój w czasie i przestrzeni. Katowice: Wydawnictwo Śląsk, 1993. Wojciech Janota: Katowice w literaturze polskiej. Katowice: Biblioteka Śląska, Śląskie Towarzystwo Miłośników Książki i Grafiki, 2008,
- Maciej Fic: Wilhelm Szewczyk (1916–1991). Śląski polityk i działacz społeczny, Katowice 2007.
- Wilhelm Szewczyk. Pisarz, publicysta, niemcoznawca. Red. J. Śliwiok. Katowice 2002
- Józef Bańka: Ks. Emil Szramek (1887–1942). Szkic biograficzny, „Nasza Przeszłość”, t. 18, Kraków, 1963, s. 141–187.
- Władysław Bochnak: W służbie Bogu i ludziom. Sylwetki Ślązaków, Marki-Struga, 1989,

Zdjęcia:

- slajd 4: Grzegorz Gołębiowski
- slajd 6: autor nieznany
- slajd 9: Roman Cop
- slajd 12: autor nieznany